ಚಟುವಟಿಕೆ ಹಾಳೆ II : ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಯ ದಾಖಲೆ

Azim Premji University

'ಧ್ಯಾನನಿರತ ಕಬ್ಬಾರೆ' ಯಲ್ಲಿ ಭೂತಾನಿನ ಒಬ್ಬ ರೈತ ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವಾಗ ಬಹಳ ಕಾಲ ತನ್ನ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಬ್ಬಾರೆ ಹಕ್ಕಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಕ್ಷಿ ಈಗ ತನ್ನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಈ ಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತನ್ನ ನೆರಹೊರೆಯಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ರೈತನೂ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಮನುಷ್ಯರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಈ ಕಣ್ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಯಾವಾಗ ಮರೆಯಾಗಲು ಆರಂಭಿಸಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವಷ್ಟು ನೀವು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿಗಾ ವಹಿಸಿದ್ದೀರಾ?

ಉದ್ದೇಶ:

- ನೆರೆಹೊರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು, ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರು ಹಾಗೂ ನಿಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದ ಹಿರಿಯರು ಮಾಡಿರುವ ಅವಲೋಕನಗಳನ್ನು ಪರಿಶೋಧಿಸಿ.
- ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾಗುತ್ತಿವೆ ಎಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಿರಿ.
- ನಾವು (ಮನುಷ್ಯರು) ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ.

ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದು:

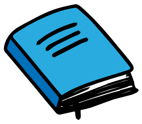

ವೀಕ್ಷಣಾ ಪುಸ್ತಕ

ಪೆನ್/ಪೆನ್ಸಿಲ್

ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವುದೇನು:

1. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ: ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಗುಂಪುಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿದಿನ ನಿಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ನೀವು ನೋಡುವ ವಿಭಿನ್ನ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಲು ಕೋಷ್ಟಕ 1 ನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ. ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಯಾವುದೇ ಮಾಹಿತಿಯಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕುರುಹುಗಳಿವೆ:
    - ನಿಮಗೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹೆಸರು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ? ಈ ಹೆಸರುಗಳು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಾದರೂ ಇರಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ಹೆಸರು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ , ಅವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿಮ್ಮ ಗೆಳೆಯರಿಗೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ನೀವು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಗಾತ್ರ, ಬಣ್ಣ, ಕೊಕ್ಕು ಅಥವಾ ಅವು ಮಾಡುವ ಶಬ್ದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿರಿ.
    - ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ, ನೀವು ಅದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುತ್ತೀರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವು ಮರಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿ, ನೀರಿನ ಬಳಿ ಅಥವಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೇ ?
    - ಅವುಗಳು ತಿನ್ನುವುದನ್ನೇನಾದರೂ ನೀವು ನೋಡಿರುವಿರೇ? ಅವು ಏನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ?
2. ಮನೆಯಲ್ಲಿ: ನಿಮ್ಮ ಪೋಷಕರು, ಅಜ್ಜ-ಅಜ್ಜಿಯರು ಹಾಗೂ ಮನೆಯ ಹಿರಿಯರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ. ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಅವರು ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಕೇಳಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಕೇಳಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಲ್ಲಿವೆ:
    - ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ ಅವರು ಎಂತಹ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು? ಈಗಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೆಯೇ?
    - ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲೇನಾದರೂ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಏನು ಕಾರಣವಿರಬೇಕೆಂದು ಅವರ ಅನಿಸಿಕೆ?
    - ವಿವಿಧ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲಿ ಗೂಡು ಕಟ್ಟುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ನಿಮಗೇನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು?
    - ನಿಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ವ್ಯವಸಾಯ ಪದ್ಧತಿಗೂ, ಈಗಿನದ್ದಕ್ಕೂ ಏನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಕಂಡಿದ್ದಾರೆಯೇ? ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಆಗ ಹಾಗೂ ಈಗ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲೇನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ?

- ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕಂಡುಬರುವ ಇತರೆ ಬದಲಾವಣೆಗಳೇನು? ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮರಗಿಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ, ಜಾತಿ, ಇತರೆ ಗಿಡಗಳು, ಕಟ್ಟಡಗಳು, ರಸ್ತೆಗಳು, ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳಲ್ಲೇನಾದರೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆಯೇ?

ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಹಾಗೂ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಿ:

ತರಗತಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿಮ್ಮ ಶಿಕ್ಷಕರು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

- ಇತರೆ ಗುಂಪುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುವಾಗ, ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ. ನೀವು ನೋಡಿದ ಪಕ್ಷಿಯ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ? ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪು ಗಮನಿಸಿದ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ಅವರ ಗುಂಪು ಗಮನಿಸಿದೆಯೇ? ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಹೊಸತು ಅಥವಾ ವಿಭಿನ್ನ ವಿಷಯ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಶ್ನೆಯೇನಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ.
- ನಿಮ್ಮ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರಸ್ತುತಿಯ ಸಮಯ ಬಂದಾಗ, ನಿಮ್ಮ ಸಹಪಾಠಿಗಳು ಗಮನಿಸದ ಪಕ್ಷಿ ಅಥವಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿ. ಸಹಪಾಠಿಗಳು ನಿಮಗೇನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿ, ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಉತ್ತರ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅದನ್ನು ಗುರುತು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಿ. ಮುಂದಿನ ಬಾರಿ ಪಕ್ಷಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆಲೋಚಿಸಿ ಹಾಗೂ ಚರ್ಚಿಸಿ:

ಎ) ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಪಕ್ಷಿಗಳಿವೆ?

ಬಿ) ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಯ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿದೆ? ಈ ಬದಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ (ಮನುಷ್ಯರ) ಪಾತ್ರವೇನು?

ಸಿ) ನಮ್ಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಪಾತ್ರವೇನು?

ಐ ವಂಡರ್...
ರೀಡಿಸ್ಕವರಿಂಗ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಸೈನ್ಸ್

ಕೊಡುಗೆ:

ಮುಂಬಯಿಯ ಇಂಡಿಯನ್ ಇನ್ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್ ಆಫ್ ಟೆಕ್ನಾಲಜಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಪಿಹೆಚ್.ಡಿ. ಪಡೆದ ವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ರಾಧಾ ಗೋಪಾಲನ್, ಪರಿಸರ ಸಮಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ 18 ವರ್ಷಗಳ ವೃತ್ತಿಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಬಳಿಕ ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ, ರಿಶಿ ವ್ಯಾಲಿ ಎಜುಕೇಷನ್ ಸೆಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಲಿಸಿದರು. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜೀ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿ ಉಪನ್ಯಾಸಕರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಹಾಗೂ ತೆಲಂಗಾಣದ ಇಂಟರ್‌ನ್ಯಾಷನಲ್ ಲರ್ನಿಂಗ್ ಸೆಂಟರ್‌ನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅನುವಾದ: **ಚಂದ್ರಿಕಾ ವಿಜಯೇಂದ್ರ** | ಪರಿಶೀಲನೆ: **ಪಿ. ಜಿ. ಸ್ಮಿತಾ**

ಕೋಷ್ಟಕ 1: ನಿಮ್ಮ ನೆರೆಹೊರೆಯ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.

ಪಕ್ಷಿಯ ಹೆಸರು (ಸಾಮಾನ್ಯ) ಆಂಗ್ಲ/ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರು	ಪಕ್ಷಿಯ ವಿವರಣೆ*	ಕೊಕ್ಕಿನ ವಿವರಣೆ**	ನೀವೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೀರಿ#	ಅವು ಏನು ತಿನ್ನುತ್ತವೆ

* ಗಾತ್ರ, (ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ ಗಾತ್ರ, ಕಾಗೆಯ ಗಾತ್ರ, ಗುಬ್ಬಚ್ಚಿ/ ಕಾಗೆಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದೋ/ ದೊಡ್ಡದೋ), ಬಣ್ಣಗಳು, ಪಕ್ಷಿಯ ಕರೆ/ಕೂಗು, ಒಂಟಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಥವಾ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲೋ.

** ಬಣ್ಣ, ದಪ್ಪ (ತೆಳು/ದಪ್ಪ), ಹಾಗೂ ಉದ್ದ (ಕುಳ್ಳ, ಉದ್ದ, ಬಾಗಿದ, ನೇರ).

ನೆಲದ ಮೇಲೆ, ಮರದ ಮೇಲೆ, ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್ ತಂತಿ, ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ.